

ВІДГУК
офіційного рецензента
на дисертаційну роботу

«Принципи використання національних традицій в сучасній архітектурі Китаю
(на прикладі провінції Шаансі)»,
здобувача ступеня доктора філософії

Дін Яна

з галузі знань 19 – Архітектура та будівництво
за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування

Робота відповідає спеціальності 191 – Архітектура та містобудування. Містить ґрунтовну теоретичну складову і рекомендації для проєктної практики. Висновки до розділів і загальні висновки сформульовано на високому рівні в логічній послідовності. Чітко сформульовано мету, об'єкт і предмет дослідження, визначені завдання повністю розкрито в тексті в трьох розділах роботи. Текстова частина доповнена великою кількістю візуального матеріалу, виконаного на високому рівні.

Актуальність теми дисертації Дін Яна зумовлена насамперед появою в Китаї великої кількості сучасних об'єктів з використанням елементів і мотивів традиційної китайської архітектури. Ця тема є досить складною через її неоднозначність і дискусійність в оцінці цього явища серед науковців, і якщо в Китаї ці традиції відповідають загальній лінії уряду на відродження національних традицій на тлі глобалізму і інтернаціональних тенденцій, то поза межами Китаю таке явище не знаходить схвалення і часто трактується як певний архаїзм.

Об'єктом дослідження є сучасна архітектура Китаю на прикладі провінції Шаансі.

Предметом дослідження є принципи використання національних традицій.

Межі дослідження: хронологічні – від часів династії Цинь (221-206 р. до н.е.) до XXI століття, територіальні – Китай, провінція Шаансі.

Мета дослідження «полягає в визначенні основних принципів і прийомів використання національних традицій в сучасних громадських будівлях Китаю, набору найбільш поширених композиційних прийомів і форм у порівнянні з історичними аналогами і аргументації рівня тотожності стилізованих під національний стиль елементів архітектури та дизайну» (стор.26).

Тому Дін Ян вирішив на основі застосування як основного наукового методу методу системно-структурного аналізу проаналізувати визначальні ознаки історичних об'єктів провінції Шаансі і провести порівняння з принципами і прийомами модернізованих історичних форм і сучасній

архітектурі провінції Шаансі. Можна стверджувати, що це дослідження має безумовно новаторський характер, тому що попередні дослідження науковців стосувались історичної спадщини Китаю. Така відсутність ґрунтовних досліджень щодо сучасної архітектури пояснюється насамперед тим, що це явище з'явилося і швидко поширилося в Китаї досить недавно, а поза межами Китаю воно не викликало надмірного зацікавлення. Втім, поява все більшої кількості будівель з елементами національних форм безумовно вимагає об'єктивної оцінки явища і створення теоретико-аналітичної бази для проектування.

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни

Наукова новизна роботи полягає в наступному:

«Вперше:

- відповідно розробленої авторської методики досліджено принципи використання національних ознак в сучасній архітектурі провінції Шаансі;
- згідно з авторською методикою проведено порівняльний аналіз старовинної китайської архітектури і сучасних будівель з метою їх відповідності.

Удосконалено:

- методичні підходи до дослідження національних мотивів в сучасній архітектурі провінції Шаансі;
- формулювання визначальних ознак традиційної китайської архітектури і її регіональні особливості в провінції Шаансі;
- дослідження композиційних, морфологічних та семантичних особливостей традиційної китайської архітектури і її своєрідність в провінції Шаансі.

Отримало подальший розвиток:

- визначення кола недосліджених та малодосліджених питань;
- дослідження причин зацікавлення китайськими національними традиціями в сучасній архітектурі;
- аналіз пам'яткоохоронної діяльності із збереження пам'яток всесвітньої, загальнонаціональної і місцевої історико-культурної спадщини в провінції Шаансі» (стор.28).

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності

За своїм змістом дисертаційна робота здобувача Дін Яна повністю відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341, що зазначено у п. 5 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею і свідчить про дотримання принципів академічної доброчесності. Дослідження «Принципи використання національних традицій в сучасній архітектурі Китаю (на прикладі провінції Шаансі)», є результатом самостійної праці Дін Яна і не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Підтверджено перевіркою на анти плагіат, що використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело.

Дисертація складається з анотацій, словника спеціальних термінів, вступу, трьох розділів з висновками до них, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Це розділи «СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИЗНАЧАЛЬНИХ ОЗНАК ТРАДИЦІЙНОЇ КИТАЙСЬКОЇ АРХІТЕКТУРИ», «МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИЗНАЧАЛЬНИХ ОЗНАК ТРАДИЦІЙНОЇ КИТАЙСЬКОЇ АРХІТЕКТУРИ», «ОСОБЛИВОСТІ ТРАДИЦІЙНОЇ КИТАЙСЬКОЇ АРХІТЕКТУРИ ПРОВІНЦІІ ШААНСІ І ПРОЯВ НАЦІОНАЛЬНИХ ОЗНАК В СУЧАСНІЙ АРХІТЕКТУРІ», які послідовно представляють порядок дослідження.

У Вступі автор визначає актуальність теми дослідження, зв'язок дисертації з науковими програмами і темами, об'єкт і предмет дослідження, мету дослідження і завдання для досягнення мети, наукову новизну і практичну значущість роботи, а також дані про апробацію в статтях і на конференціях. Структура дисертації традиційна для таких праць: перший розділ – стан розробки проблеми і визначення недосліджених аспектів, вплив супутніх чинників на об'єкт дослідження, другий розділ – це інструмент дослідження за допомогою вибраних методів дослідження і третій розділ – це власне сутність проведеного авторського дослідження.

«На основі проведеного дослідження було аргументовано застосування в сучасній архітектурі провінції Шаансі таких принципів використання національних традицій в сучасній архітектурі: принцип стандартизації цитованих історичних форм і принцип адаптації історичних форм.

Функція сучасного об'єкту впливає на ступінь використання національних ознак на фасадах: туристичні об'єкти (готелі, заклади громадського харчування) використовують більшу кількість елементів, які асоціюються з Китаєм (наприклад, червоні ліхтарики, віяла, скульптура), в готелях, банках, медичних закладах, університетах і офісах ці елементи використовуються більш обмежено і стримано» (стор.166-167).

Серед загальних висновків дисертації відмітимо наступні:

«Виявлено наступні принципи використання модернізованих національних форм в сучасній архітектурі провінції Шаансі:

1. **Принцип стандартизації цитованих історичних форм**, коли створюються певні узагальнені шаблони в сучасних матеріалах і конструкціях, які уособлюють китайську національну ідентичність. Порівняння застосування національних мотивів в сучасних громадських будівлях довело, що це застосування пішло шляхом спрощення елементів і декору, в окремих випадках національні форми стилізувались під сучасні будівельні матеріали.

2. **Принцип адаптації історичних форм** до будівель принципово іншої функції, а відтак і архітектурно-планувального рішення, що призводить до появи певного ефекту декорації. Порівняно з дрібномасштабними історичними будівлями сучасні об'єкти стають крупномасштабними шляхом укрупнення членувань фасадів, вікон і стилізованого укрупненого декору в сучасних матеріалах. Заклади громадського харчування використовують більшу кількість елементів, які асоціюються з Китаєм (наприклад, червоні ліхтарики), в готелях, банках, медичних закладах, університетах і офісах ці елементи використовуються більш обмежено і стримано» (стор. 170-171).

Це засвідчує, що дисертація Дін Яна «Принципи використання національних традицій в сучасній архітектурі Китаю (на прикладі провінції Шаансі)» розглядає важливі питання щодо принципів і прийомів використання національних традицій в сучасних об'єктах провінції Шаансі.

Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Мова та стиль викладення результатів

Дисертаційна робота написана українською мовою. Зміст викладений логічно, грамотно, зрозумілою науковою мовою з правильним використанням специфічної термінології.

Оприлюднення результатів дисертаційної роботи

Результати дисертації були опубліковані в 16 наукових працях: в фахових наукових виданнях України – 2 статті у співавторстві, 7 в співавторстві в іноземних фахових виданнях, які входять до наукометричної бази SCOPUS та Web of science, 7 тез наукових доповідей, з них всі у співавторстві.

Результати досліджень, які викладені в дисертації, були представлені на 8 наукових конференціях, з них 7 – міжнародних, 1 – загальноукраїнська.

Наукові публікації здобувача містять матеріали авторських досліджень, всі статті написано з співавторами з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Про високий рівень обізнаності з темою свідчить велика кількість наукових контактів з провідними українськими, польськими, румунськими і китайськими вченими і стажування за кордоном.

Таким чином, наукові результати, викладені в дисертаційній роботі, повністю висвітлені у наукових публікаціях здобувача та відповідають вимогам п. 8-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Недоліки, зауваження, дискусійні питання до дисертаційної роботи

1. Певні зауваження стосуються різної якості фотографій в таблицях. Також можна було більш підкреслити, що його дисертація відкриває подальші напрямки дослідження цієї теми.

2. Спостерігається нерівнозначність в ступені графічного аналізу історичних і сучасних об'єктів. Сучасні об'єкти з елементами китайських форм також варто було представити у вигляді фасадних креслень.

Водночас це зауваження не знижує якості представленого дослідження і є швидше побажанням в разі публікації роботи як монографії.

Висновок про дисертаційну роботу

Все вищезазначене дозволяє зробити висновок, що дисертація Дін Яна «Принципи використання національних традицій в сучасній архітектурі Китаю (на прикладі провінції Шаансі)», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування, є завершеною, самостійно виконаною роботою, містить значну наукову новизну та практичну

цінність і є особливо актуальною для проектування нових будівель Китаю з використанням національних мотивів.

Дисертаційна робота за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п. 29 Постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. №261 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ №283 від 03.04.2019 р. та №502 від 19.05.2023 р., а також п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Здобувач Дін Ян заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 19 – Архітектура та будівництво за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування.

Доктор архітектури, професор кафедри
міського будівництва
Київського національного університету
Будівництва і архітектури
Народний архітектор України

М.М. Дьомін

Підпис М.М. Дьоміна засвідчую
Перший проректор КНУБА, професор

Д.О. Чернишев